

Seniors Anti-Fake Education

Analiza stanja

Transnacionalno poročilo – povzetek

November 2022

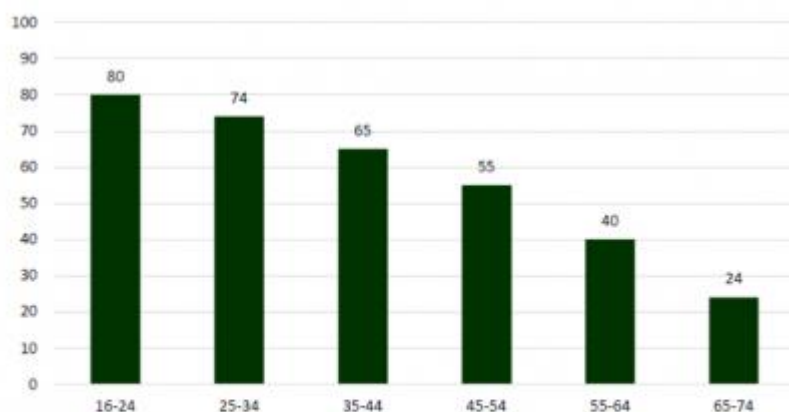

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Povzetek

Po **podatkih poročila o indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (DESI) 2020** je v zadnjih štirih letih mogoče opaziti, da: »raven digitalnih veščin še naprej narašča počasi in obsega 58 % posameznikov z vsaj osnovnimi digitalnimi veščinami, 33 % z več kot osnovnimi digitalnimi veščinami in 61 % posameznikov z vsaj osnovnim znanjem programske opreme. Na kazalnike spretnosti močno vplivajo socialno - demografski vidiki. Na primer, 82 % mladih (16–24), od tega 85 % tistih z visoko formalno izobrazbo, 68 % zaposlenih ali samozaposlenih in 87 % študentov ima vsaj osnovna digitalna znanja. Nasprotno pa ima **le 35 % posameznikov, starih od 55 do 74 let, in 30 % upokojenih in neaktivnih, osnovna znanja.**«¹

Source: Eurostat, isoc_sk_dskd_i (2021)

Figure 1: Individuals who have basic or above basic overall digital skills by age groups, % of age groups, EC-27, 2019

Visok odstotek uporabnikov interneta, starejših od 55 let, z osnovno pismenostjo pomeni, da **imajo številni starejši odrasli težave pri iskanju veljavnih virov, pri čemer pogosto zgolj uporabljajo informacije, ne da bi jih kritično obravnavali.** Tako niso sposobni ločiti resničnih od lažnih informacij iz interneta. **Medtem ko posamezniki vseh starosti postanejo žrtve lažnih novic, so številne študije pokazale, da so starejši odrasli bolj ranljivi kot mladi in bolj verjamejo in tudi**

¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/human-capital>

delijo lažne novice in dezinformacije. Medtem ko se digitalna in medijska pismenost vedno bolj obravnava v razredih primarnega in sekundarnega izobraževanja, z namenom zagotoviti, da so učenci zavestni in kritični prejemniki informacij, se na stopnji izobraževanja odraslih še vedno premalo obravnava. **Potrebno bo razmisliti o pristopu k digitalni pismenosti za starejše državljane (65+), generacije,** ki so preživele drastičen premik od tiskarske kulture v kulturo družbenih medijev. Razvijanje veščin digitalne pismenosti bi moralo presegati pridobitev le osnovnega znanja za upravljanje pametnih naprav in bi moralo segati tudi v razvoj medijske pismenosti, kritičnega mišljenja in spretnosti za prepoznavanje zanesljivih spletnih informacij. Te ugotovitve so skladne tudi s pregledom medijske pismenosti med starejšimi odraslimi, ki so ga opravili pri Rasi et al (2020) in v poročilu DESI 2020. Predlagali so strateško načrtovanje in izvedbo morebitnega usposabljanja za izboljšanje digitalnih kompetenc in digitalne pismenosti starejših odraslih z uporabo programske opreme in uporabo interneta.

Na podlagi opisanega je **projekt SAFE (Seniors' Anti-Fake Education) posebej namenjen starejšim odraslim, saj imajo le ti v primerjavi z mladimi drugačne navade pri interakciji z mediji.** Partnerji projekta SAFE menijo, da izzivi današnjega interneta in **hiter razvoj lažnih novic v zadnjem desetletju zahtevajo nov pristop k digitalni pismenosti.** Ravno zato bo **projekt SAFE zagotavljal pridobivanje veščin kritičnega razmišljanja za premagovanje morebitnih pasti pri uporabi spletnih virov in družbenih medijev.** Le to bomo partnerji dosegli z **inovativnim programom usposabljanja za izobraževalce odraslih, ki delajo s starejšimi, serijami delavnic za starejše učence ter spletnim središčem** z informacijami in možnostjo učenja za obe ciljni skupini.

V transnacionalnem poročilu je **medijska pismenost** razumljena kot "zmožnost dostopa do medijev, njihovega kritičnega razumevanja in interakcije z mediji", kar "državljanom vseh starosti omogoča krmarjenje po sodobnem novičarskem okolju in sprejemanje premišljenih odločitev". Izraz **lažne novice** je težje razumeti. Običajno se opisuje kot »nanašanje na 'spekter različnih vrst informacij'. To vključuje tako imenovane „oblike z nizkim tveganjem“, kot so strankarski politični diskurz in naslovi oblikovani za klike. Vendar pa lahko vključuje tudi bolj »tvegane oblike«, kot je

uporaba zlonamernih izmišljotin z uporabo avtomatiziranih tehnik promocij, ki jih uporabljajo različni akterji, na primer za infiltracijo v množične skupine ali za vplivanje in spodkopavanje demokratičnih procesov v državah EU.«

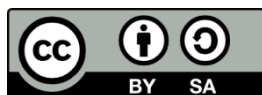
Kompetence se razumejo kot: »sposobnost uporabe znanja, veščin in osebnih, družbenih in/ali metodoloških odnosov v delovnih ali študijskih situacijah ter v poklicnem in osebnem razvoju«. Starejši so opredeljeni kot starostna skupina 65+.

Napisano **transnacionalno poročilo** temelji na **šestih nacionalnih poročilih iz Avstrije, Cipra, Nemčije, Grčije, Italije in Slovenije, ki so bila pripravljena poleti 2022**. Poročilo ponuja predloge za razvoj programa usposabljanja za izobraževalce odraslih in serijo delavnic namenjenih starejšim učencem.

Ker se stanje digitalne pismenosti in položaj v zvezi z ozaveščenostjo o lažnih novicah med starejšimi razlikuje od države do države, iz prvega dela transnacionalnega poročila ne bo mogoče potegniti splošnih zaključkov, kot to velja za drugi del poročila. Namesto tega je prvi del namenjen ponazoritvi različnih situacij digitalne pismenosti med starejšimi državljani v posameznih partnerskih državah.

Celotno poročilo je na voljo na spletni strani projekta.

<https://www.safeseniors.eu/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.